

	DAGSLJUS
OBJEKT:	Sothönan, Aspudden. Nybyggnad flerbostadshus
KONTROLL:	BBR kapitel 6:322
UNDERLAG:	Underlag från Dinell Johansson Arkitekter med datum 2019-05-24
UTLÅTANDE:	<p><i>Detta utlåtande är baserat på dagsljusberäkningar som presenteras i rapporten "200609_DÖH_VSC and markup 3".</i></p> <p>Projekt och förutsättningar</p> <p>Följande dagsljusbedömning för Brf Sothönan 100 i Aspudden är baserad på en beräkning av Vertikal Sky Component (VSC - vilken indikerar mängden dagsljus som når byggnadernas fasader) i kombination med antagen dagsljusprestanda på rumsnivå.</p> <p>Brf Sothönan består av två u-formade kvartersdelar, speglade så att de öppnar sig mot kvarterets utsida. Mellan kvartersdelarna finns en lokal passage. Huskropparnas volymer höjer sig mot hörn och den platsbildning som bildas i dess möte men trappas också med den nivåskillnad som finns inom kvarteret (befintlig topografin är bearbetat i förslaget). För förslaget gäller att detaljplanens exploateringstal tillsammans med stadsbyggnadsprincipen med slutna/halvslutna kvarter genererat en tät bebyggelse med relativt djupa huskroppar.</p> <p>Dagsljustillgången runt byggnadernas omgivande delar är generellt sett god men mellan de två kvartersdelarna reduceras dagsljusnivåerna kraftigt. Sannolikt kommer några rum på de lägsta våningarna mot innergården bli underkända pga. påverkan av den egna huskroppen men i det flesta delar av innergården finns förutsättningar att klara BBRs dagsljuskrav. Det kan dessutom antas att ett antal rum på de lägre våningarna som vetter mot den lokala passagen inom kvarteret inte kommer att godkännas enligt BBR. Några icke godkända rum tillkommer möjligtvis där fönster placerats i takkupor.</p> <p>Specifika utmaningar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett brett våningsplan resulterar i ett husdjup på 14,5 m vilket i sig medför utmaningar avseende ljusinfallet i våningsplanets mitt. • Innergårdarnas vinklade byggnadsvolymer (mindre än 45 grader) skapar skuggade hörn där infall för dagsljus i bostäder blir mycket begränsat. I synnerhet gäller det östra delen av kvarteret där den u-formade byggnadskroppen dessutom ger ett begränsat släpp mellan huskropparna. • Relationen mellan höjd och bredd är avgörande. För den lokala passagen inom kvarteret (lokalgata på 12 m) betyder det en avskärningsvinkel mellan 43 till 49 grader (i vissa delar än brantare) vilket kraftigt begränsar dagsljusinfallet. • Gestaltningssystemet och principer för bebyggelsen med fönster som 'hål i mur' begränsar alternativ utformning av fasad och för fönsterstorlek.

Förbättringsåtgärder

Förutsättningarna för kvarteret medför utmaningar men inte i den utsträckningen att bebyggelsen, efter ytterligare åtgärder, inte kan uppföras enligt förslaget. För att erhålla ett bättre förhållande i antal mellan godkända och icke godkända rum har arkitekten:

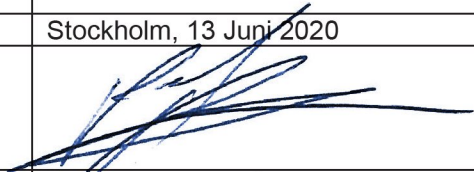
- Minskat rumsdjupet för lägenheter vettande mot den lokala passagen inom kvarteret
- Ökat fönsteröppningar (i vissa kritiska rum har ytterligare fönster förskrivits)
- Använt ljusare färgsättning (invändigt) och alternativa fasadmaterial / gestaltningen på de offentliga ytorna med ljusa material som påverkar reflekterat ljusinfall i byggnaden.
- Som ett sätt att säkerställa att alla boende får god tillgång till dagsljus i minst ett rum i bostaden har husets stora lägenhetstyper (3RoK, 4RoK, mm) fördelar.
- Utmaningen med innergården lindras något av att planlösningarna är utförda med flera genomgående lägenheter
- Utmaningen med passagen lindras kraftig av dess begränsade längd samt gles placering av balkonger

Sammanfattande slutsats

Det är ovanligt att alla vistelserum i ett nybyggt bostadshus uppfyller kraven enligt det allmänna rådet. Problemet är särskilt vanligt i planer med stadskvarter. En SBUF-studie som släppts i slutet av december 2018 (SBUF 13209 - Rogers, Dubois, Tillberg samt Österbring) visar att endast 5 av de 74 byggnader som testades i det befintliga bostadsbeståndet klarar BBR-kraven i alla rum. Av de cirka 14 000 rum som testades är det ca: 40 % av rummen som inte klarar dagens BBR dagsljuskrav – detta utan att dessa bostäder skulle vara olämpliga för bostadsändamål. Det nuvarande BBR-kravet måste därför användas med försiktighet och hänsyn tas till bostaden som helhet, rumsfunktion och dagljusöppningars storlek och placering.

Det är värt att notera att förbättringsåtgärderna som anges ovan på ett märkbart sätt reducerat antalet rum som inte klarar kraven för dagsljusstillsättning i det här projektet men också att det inte är tillräckligt för att resultatet ska bli godkänt i sin helhet. Med de åtgärder som sammanfattas ovan uppskattas det totala antalet rum som ej klarar BBRs allmänna råd för dagsljus till cirka 40 per huskropp. Antalet är i överensstämmelse med det antal icke godkända rum som förväntas för slutna/halvslutna kvarter i den här storleken.

Stockholm, 13 Juni 2020

Paul Rogers, fristående sakkunnig dagsljus

Arkitekt och Dagsljusspecialist SAR/MSA (M. Arch)